

Aleksis K

Moraalin mukaan

Teollisuuden keskusliitto on äitynyt opastamaan liikemiehiä siihen, että talouselämässäkin pitäisi olla moraalialia, ihan samanlaista kuin missä tahansa muussa inhimillisessä toiminnassa. Tämä on taas uusi konsti, jolla yrittäjää lyödään päähän ja hänen toimintamahdollisuuksiaan rajoitetaan, muttei sitä silti pidä säikähtää liiaksi.

Koska aihe saattaa olla äkiksel-tään kovin uusi ja outo alan miehille, kerrottakoon vähän, mitä moraalialia on ja mitä ei.

Ensinnäkin on syytä huomauttaa, että moraalialia ei voi syödä, ei ainakaan sellaisenaan, ryöppäämättä.

Taitava liikemies pystyy silti jalostamaan myös moraalialin syötäväksi tai juotavaksi. Se tapahtuu sillä lailla, että välttämättömyydestä tehdään tuote. Me kaikki tiedämme, kuinka hyvin menevät kaupaksi luonnonmukaisesti viljeltyt luomu-porkkanat, luomu-perunat ja luomu-tomaatit.

Aivan samaa menetelmää voidaan käyttää liike-elämässä ryhtymällä kauppaamaan moraalialimukaisia tuotteita, mormuja. Jos ei käytetty auto mene kaupaksi, lisätään siihen ripaus moraalialia, ja kohta ostajat suorastaan kilpailevat mormubiilistä. Tai jos osakekurssit alkavat pörssissä vaipua, päästetään ilmoille mormu-osakeanti, niin se merkitään hetkessä loppuun.

Muutoin pörssimaailmassa moraalialiksi käy esimerkiksi se, että ostaa firmalle muutaman punaisen sulan tai lahjoittaa vähän rahaa keräykseen onnistuneen sisäpiiri-

kaupan jälkeen. Luovutuspuheessa kannattaa myös korostaa yrittysmaailman yhteiskunnallista vastuuta, sillä sen korostaminen on niinkään hyvin moraalialista.

Tottumattoman on kuitenkin syytä olla hieman varovainen moraalialin kanssa, koska puutteellisesti ymmärrettynä siitä voi koitua haittaa liiketoiminnalle.

Niin naurettavalta kuin saattaa tuntuakin, esimerkiksi valehtelu ei kuulu yleiseen moraalialiin. Tietysti käytännön elämässä on tehtävä se lievennys, että kyllä edelleenkin saa valehdella, mutta siitä ei ole suotavaa jäädä kiinni.

Jotkut tiukkapiipot eivät laske moraalialin piiriin edes normaalia asiakkaan typeryyden hyväksikäyttöä, vaikka asiakashan siinä tapauksessa on varsinainen syntinen. Tuosta käsityksestä tuskin ainakaan aloittelevan mormuyrittäjän kannattaa välittää, koska onhan bisnestä sentään tehtävä moraalialin aikanakin. Sitä paitsi, jos ei ole oikein varma moraalialinsa tasosta, ainahan voi yhden yön uhrata synnintunnossa piehtaromiseen, mikä mukavasti poistaa moraalialittomuuden tunteen.

Aivan oma lukunsa on ympäristömoraalialia, jota koskevat suunnitteen samat säännöt kuin valehtelumoraalialiakin. Saasteita siis saa edelleen laskea luontoon, kunhan tekee sen huomaamatta, ja mielellään esiintyy luonnonsuojelijana. Se on yleensä ilmaista, ja nykyisellään myös sikäli kiitollista, ettei tarvitse loukata hyviä asiakkaita, koska sekä omat että muutkin ympäristötuhot voi huoletta panna venäläisten piikkiin.